

ВЕЛИКИХ ПРАОТЦІВ НАШИХ
СОРОК РАЗІВ ПОМ'ЯНЕМО ДОБРОМ.

/з "Давида Сасунського -
старовірменського епосу/

Територіяльні герби Пряшівщини /закінчення/

Герб Південної Лемківщини

Пряшівщина або Південна Лемківщина покривалася приблизно з простором колишньої - знесеної по прилученні цієї ж волости до Чехословаччини - Шариської жупи /комітату/. Назва жупи пішла від замку Шариша /по-угорськи Шарош/, що від 1642 р. належав звісному - тепер уже вигаслому - родові Ракоці /1687 р. був він зруйнований/. Замок Шариш знаходився в поближжі громади Великого Шариша /по-угорськи: Надь Шарош/. Центром Шариської жупи було місто Пряшів. Вона, як і всі інші жупи Угорського Королівства, була гербована.

3. Земський герб. Щит т.зв. високо розділений /горішнє півполе приблизно 3/7 висоти щитового поля/. В блакитному горішньому півполі т.зв. виростаючий янгол у золотій одежі з нагрудною червоною й скісно навхрест перев'язаною стяжкою, зо срібними крилами й з золотим розпущеним жіночим волоссям, який обнаженими раменами вінчає себе золотою короною. Долішнє півполе шостикратно й хвилясто червоно-срібно розділене. Цей, 1615 р. наданий жупі герб, був за часів королівства увінчаний т.зв. листковою короною.

Генези й символики горішнього поля не вдалося нам ще в'яснити. Виображення янгола в жіночій постаті вказує на те, що ця частина герба новішого походження, бо в середньовіччі виображувано янголів мужеськими постацями. Цікаво, що сполука золотої й блакитної барв виступає незвичайно часто в земській, церковній і міській геральдиці Закарпаття. Чотири срібні хвилясті пояси в долішньому півполі представляють безсумнівно ріки Пряшівщини /сполука срібною та червоною барв запозичена з давнього королівського герба династії Арпадів/.

Герби були надавані жупам від 1490 року, а від 1550 року були вони, як королівське надання, обов'язковими для всіх жуп давньої Угорщини.

Барви й прапори міста Пряшева й Пряшівської Греко-Католицької Єпархії були жовта й блакитна /як теж Мукачівської Греко-Католицької Єпархії, міст Ужгороду й Берегова та Мармароської и Березької жуп/.

Сполука обидвох лемківських земських гербів /двоголового орла Сянницької землі в правому й вище описаного Шариської жупи в лівому щитових півполях/ може бути гарною емблемою розділеної віками, але однокровної Лемківщини.

Один прапор

"Одного грудневого вже сутінкового пополудня, коли я вскочив після праці до переповненої "одинки" - трамваю, що їхав в напрямі Личакова, почув я відомий та симпатичний голос, жартівливо:

- "Здрасть, товариш Пастушенко!"

Оглянувшись на переповненій платформі побачив я усміхнене обличчя ред. М. Голубця.

Після приємного привітання, короткого обміну вістками - хто, що і де, - довідався, що М. Голубець працює в Історичному Архіві міста Львова. Під час нашої розмови завважив я, що мій редактор з увагою твердо держить під пахою - ще давний, також темний - досить виповнений редакторський портфель. Мимохіть моє око спочило на ньому, немов би хотіло запитати, чи не "зорганізував" редактор щось доброго з "продовольствія", яке було тоді на вагу золота.

Без мого дослівного запиту, зовсім притишено відповідає М. Голубець:

- Знаєте, що я тут везу?..

Ще більше роблю зацікавлену міну, - цікаво?

- Знаєте, шепче мені до уха, в Історичному Архіві наішов я наш Прапор з 1918 року, що повівав на Ратуші, коли ми здобули Львів. Я його "свиснув", бо "товариші" напевно знищили б його. Пам'ятайте, приятелю, я цей Прапор заховав в себе...".

"Незабутньою для мене була неділя 30 червня 1941 року. "Героїчна" гітлерівська армія ввійшла до Львова.

Раннім ранком з дружиною та знайомими ми попрямували в сторону Казимирівської до "Бригідок". Гляділи ми одного з моїх рідних...

Не місце тут описати образ, який там ми бачили, - це був би окремий, довший та, мабуть, найважчий та жалюгідний спомин.

Біля 12-ої години ми наїшлися на Ринку. На хіднику напроти ратуші, побіч "Бізанца" стрічаємо - виїмково усміхненого редактора Миколу Голубця. Привітавшись сердечно - тим разом "гайль", та перекинувшись першими враженнями, - Микола Голубець запитав:

- Ви нічого не завважуєте?, підносячи легко зір вгору, в сторону ратуші.

Слідкуючи за його зором, гляджу вгору й очам не вірю.

На ратушевій вежі повівав жовто-блакитний прапор. /Підкреслення автора цього спомину - примітка Редакції/.

Сльози покотилися нам усім.

Ми мовчали й гляділи...

По хвилині, Микола Голубець:

- Це той самий Прапор, що ми його завісили на Ратуші в 1918 році.

- Знаю, Пане Редакторе, це той самий, що Ви впродовж півтора року його переховували в себе."

/Ярослав Пастушенко: Один Прапор /Світлий пам'яті М. Голубця/. Передрук /значно скорочений/ з "Українського Журналіста", рік I, ч. 3, Ньюарк, серпень 1969, ст. 14-15/.

Від Редакції: якщо б хтось із наших читачів знав, чи зміг розвідатися, шонебудь про дальшу долю львівського Першолистопадового Прапора, просимо повідмити Українське Генеалогічне і Геральдичне Товариство /відносно листування просимо прямувати на адресу нашого Бюлетеня/.

Куток Книголюба

В редакції нашого Бюлетеня можна набути працю д-ра Р. О. Климкевича: "Герби і печаті Кам'янця", Нью Йорк, 1968, стор. 8 /відбитка з 177-го тому Записок НТШ - Збірника на пошану сімдесятиріччя народин Романа Смаль-Стоцького/. Увесь дохід із розпродажу призначений на видавничі цілі нашого Товариства. Ціна /включно з пересилкою/: \$1.00